

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Sufragiul universal.

În sesiunea de toamnă a parlamentului maghiar se va debate probabil proiectul despre sufragiul universal. Legiferarea proiectelor militare și înfrângerea obstrucției opoziționiste au fost numai lupte de avangardă ce guvernul cu partida lui le-a dat cu opoziția, vrând astfel a documenta Coroanei capacitatea lui de a rezolvi și chestia gravă a sufragiului universal. Curioasă în toată campania pentru dobândirea reformei electorale este ținuta naționalităților. O unitate oarecare de acțiune în interesul acestei reforme de cea mai capitală însemnătate pentru toate naționalitățile din Ungaria nu există. Singur poporul românesc și-a spus de atâteaori dorința sa în chestie, cerând cea mai liberală, cea mai democratică lege electorală pentru toate popoarele acestei țări, fără deosebire de rasă și lege. Ceialaltă tac ori și dacă strigă glasul lor e atât de slab și înădușit de împrejurările în care trăiesc, în cât nu-l aud de cât cel mult cei din jurul lor. Alții, cum sunt bunăoară și compatrioții noștri sași, mai mult pândesc ocaziunea bună, de ași validita interesele lor naționale și specifice sus la factorii, cari croesc viitoriul și soarta popoarelor acestei țări.

Așa e apoi situația ciudată în țara noastră poliglotă, că spectacolul luptei pentru sufragiul universal îl oferă exclusiv cele două partide maghiare din dietă, cel guvernamental și opoziția. Iată pentru ce și noi trebuie să ne ocupăm aici tocmai cu eventualitățile, ce pot să rezulte numai din raporturile de luptă a acestor două partide maghiare.

E fără îndoială, că între proiectul partidei guvernamentale și

între cel al opoziției deosebiri esențială nu există. Din contră ambele se acopere și întregesc atât de perfect unul de celalalt, în cât cel mult deosebiri de stil dacă există între ele. Și totuși de nici un proiect de lege nu s'au temut maghiarii atât, precum se tem acum de acesta. Fiorul neobișnuit până acuma la legiferatorii noștri îl cauzează temerea, ca nu cumva să se primejduiască hegemonia rasei maghiare și nu cumva societatea maghiară să mai lasă din șovinism pe viitor și să ne considere și pe noi aceea ce ne face importanța numerică, economică ori culturală în aceasta țară. N'a fost guvern, n'a fost bărbat de stat maghiar fie acela guvernamental, fie din opoziție, care să nu accentueze de când, chestiunea aceasta se ține la suprafață, că numai în acel caz se alătură la legiferarea votului universal, dacă aceasta reformă va asigura pe deplin hegemonia rasei maghiare. Și fiindcă guvernul s'a declarat deja, că în sesiunea de toamnă va veni cu noua reformă, nu avem nici un motiv a nu crede, că piatra unghiulară a aceleia este asigurarea dominațiunii elementului maghiar în toate privințele. Indiferent că aceasta asigurare se va face prin anumite dispoziții specifice, ori prin arondarea precaută a cercurilor de alegere. Fapt e că se va face.

Noi Românii cu prilejul dezbaterilor parlamentare ne vom expune de bună seamă punctul nostru de vedere cu privire la noua lege. Că glasul nostru avea-va oare răsunet, aceea se va vedea atunci. Mai aplicați suntem a crede, că cuvântul nostru nu va afla ascultare, pentru că noi nu vom cere schimbări accidentale în noua reformă, ci va trebui și aci să pretindem ca noua lege electorală să ne asigure ființa noastră de popor.

Cu toate acestea lupta pentru sufragiul universal, noi trebuie să o salutăm, ca pe sclipocirea zorilor Ungariei viitoare, care trebuie să vină odată Ungaria tuturor, cari olocuesc, cari o apără, cari o susțin și cari muncesc în acest pământ binecuvântat. Și deși nu va dispărea nici după aceea dominațiunea gentrilor, va trebui ca să se ivească la suprafață chiar în tabăra șoviniștilor, capete cari vor considera sub alt raport lupta pentru ființa noastră de popor. Va trebui ca de sus, de unde s'a decretat șovinismul detestabil de rasă ca o dogmă politică să se inaugureze curente noi, cari nu să ne oprească în dezvoltarea noastră firească, ci să ne promoveze silințele noastre de natura aceasta, tocmai în interesul bineprinceput al statului maghiar, cu toate mijloacele.

Iată, pentru ce noi nu ne temem de frazele patriotice ale viitoare reforme electorale. Avem bună nădejde, că prin noua lege se vor introduce curenți noi în politica de până acuma a țării și se vor sgudui pedestale de pe cari privesc ca niște sfynxi conducătorii politici actuali ai maghiarilor la misera plebs contribuens. Avem însă destul motiv de a ne teme de altceva. E situația politică tare tulbure, tare desperată. Nu știe nime, că oare ajunge-va peste tot la dezbateri proiectul pentru sufragiul universal. Ba în timpul din urmă nu au fost puține acele șvonuri cari proceau încetarea din viață a partidului muncii, spuneau de revinierea partidului Andrașesc constituțional și alte grupări politice cu alte progrese, și noi șefi. Cu ce scop s'ar face aceste? Evident, cu scopul de a scăpa de sufragiul universal. Și mai știi? Din Viena încă au solicitat aceasta reformă până la dobândirea reformelor militare. Ce știi, că

nu va trece acum păharul, pe care partidele nemaghiare bucurosi ar vrea să treacă dela ele. In vederea unei șanse de reușită, de pe acum caută motiv de ceartă. Vezi Doamne, ca să poată da pe măniosul. E o tactică, pe care coaliția a practicat-o odată tot la votul universal.

O chestie de drept canonic oriental.

Multora dintre cetitorii acestei foi le va fi în memorie încă discuta susținută acum 1¹/₂ an în coloanele „Gazetei Transilvaniei” pe tema: *este un cleric, care a fost hirotonit după ce a fost odată căsătorit dar a rămas văduv, celibe ori ba?* Dat fiind, că nici în biserica noastră nu e vorba de alt celibat, decât de acela al bisericii apusene, s'a arătat deoparte, că după evoluția dreptului canonic în aceasta biserică, celibe e acela, care la primirea ordurilor ss. mai mari a fost văduv, necăsătorit ori a rupt relația de căsătorie cu soția sa. Față de acestea s'a arătat din altă parte chiar contrarul și schimbarea unei serii lungi de articoli, cari ar fi făcut o broșură, n'a fost în stare să convingă publicul despre aceea, ce-i adevărul? Atunci unuia dintre participanți la discuția i-a venit aminte, cum se certau odată călugării în evul mediu despre aceea: are împăratul barbă ori ba?

Cu toată pasiunea se formau tezele, antitezele, propoziții mari și mici, curgeau deducțiile, silogismele, numai ciomagul lipsea, când unul dintre frați a îndrăznit a-și deschide gura și a zice: aș crede, că cinstiții părinți n'ar trebui să se certe atâta înzădar; meargă unul la Aachen și vadă: dacă are împăratul barbă ori ba? Astfel și cu pri-

vire la discuta despre celibat a zis unul: ce discutăm noi atâta în vânt: haid' să întrebăm pe acei, cari is specialiști în dreptul canonic, cum stă lucrul?

S'a făcut o anchetă la profesorii de drept canonic dela câteva universități trimițându-se scrisoarea următoare:

„P. T. Domnule!

In cauza unei discuții literare rog părererea competentă a P. T. Voastre cu privire la întrebarea următoare. Oare în biserica greco-catolică clericul, care a fost căsătorit, dar înainte de primirea ordurilor ss. mai mari a rămas văduv, e a se însura între preoții căsătoriți ori între celibi? Observ, că e vorba numai de respectul juridic al chestiei, întru cât adică celibatul, după dezvoltarea dreptului bisericesc, înseamnă eschiderea totală a căsătoriei ori numai opreliștea uzului aceleia în relație cu ordurile ss. mai înalte?”

Au sosit răspunsuri dela 3 profesori, toți persoane cu auctoritate și dela universități distinse.

Profesorul universității din Budapesta (facult. teol.), cu mare auctoritate în literatură concernentă, răspunde următoarele.

Iubite M. On. Die! După disciplina bisericii latine faptul celibatului preotesc există nu numai la continuarea celibatului de mai înainte, ci și la acela, care numai înainte de primirea ordurilor mai înalte rămâne fără soție ori intrerupe (în modul prescriș), conviețuirea familiar. Ori cu alt cuvânt: celibatul bisericii latine nu eschide existența căsătoriei în trecut (văduv) ori în prezent, dar și pe preotul, al cărui soție trăiește, după ce a primit odată ordul mai înalt, îl face mort pentru soție, pruncii, cari eventual după aceea i-ar avea cu ea, îi face nelegiuiți. Cu distincă stimă Budapesta 6. IX. 1910 frate în Xt. Dr. F. Hanny prof. univ.“

Renunțatul profesor din Viena, Dr. R. Ritter v. Scherer, oarecândva cel mai mare canonicist în Europa (azi din cauza ochilor nu mai poate lucra), răspunde următoarele.

„Reverendissime Domn! Rentors acasă grăbesc a răspunde epistolei dd. 10 August a. c. Deși nu mă simt destul de vărsat în dreptul particular al greco-catolicilor¹⁾, întrebarea, ce mi s'a pus o rezolv după principiile dreptului canonic în felul următor: preotul hirotonit ca văduv nu e nici irregular (dacă soția i-a fost fecioară, nu văduv) nici căsătorit: ci ca celibe slujește în treapta preoției. Cu toată stima adict Viena 8 Oct. 1918: Rudolf Scherer“.

Următorul răspuns s'a primit dela Universitatea din Innsbruck, unde e cea mai renumită facultate de teologie a catolicilor.

„Clarissime doctor! In absența Părintelui Hoffmann, care e profesorul p. o. de drept canonic, mi-s'a dat scrisoarea Rev. DVoastră, căreia caut să-i răspund după cât îmi îngăduie puterile.

Credința mea e, că și preotul rămas văduv înainte de hirotonire (pentru ordurile mai înalte), rămas fără soție, e a se socoti între preoții celibi. Aceasta o țin cu siguranță, dacă e vorba de obligația celibatului. Iar dacă se înțelege alte urmări iuridice, cari poate numai în biserica orientală există, aceasta chestie nu citez să o rezolv, mai vartos că acum cel puțin nu-mi vine în minte, ce urmări iuridice pot fi, alte pentru preotul văduv înainte de hirotonire, altele pentru cel după hirotonire rămas văduv, altele pentru preotul, care a fost totdeauna celib; întru cât nu trebuie eventual să se îngrijască de creșterea și ținerea copiilor. Poate veți putea R. DVoastră să-mi expuneți mai pe larg, despre ce deosebire între

¹⁾ Nici nu e vorba de ceva particular gr. cat.

FOIȚA.

Datoria.

I. Agârbicean.

(Continuare).

In cea dintâi durere mare din viața ei, vezi bine, Eufrosina vedea și judeca exagerat. Nu era vorba aici de nici o prăpastie, ci de cel dintâi conflict mut între ea și bărbatul său.

Totuși a treia zi, când înțelese cu cine își petrecu Anton noaptea, nu se putu să nu-i zică.

— Dragă Anton, eu nu am dreptul să mă supăr dacă tu câteodată rămâi mai mult afară. Dar te-aș ruga foarte mult, nu cu astfel de persoane.

In acestea trei zile, mai mult de tăcere, dujmănia fără nici un drept a lui Anton, crescuse meren față de Eufrosina.

— Și, te rog, sunt ciumate? întrebă el ironic.

— Chiar ciumate n'or fi, nu zic, dar se șoptesc multe pe socoteala celor două doamne, răspunse Eufrosina.

— Și tu, cât ești de cuminte, dai ceva pe gura lumii?, întrebă el cu răutate. Atunci ar trebui să dai ceva și pe ceea ce se vorbește despre alții.

— Și, anume despre cine?, întrebă Eufrosina.

— De pildă despre tine. — rânji Anton.

— Despre mine? întrebă femeia privind-l fără să-l priceapă.

— Ei, nu trebuie să te miri așa. Ni-me nu-i fără vr-o scădere în lumea asta. Se înțelege gura lumii totdeauna mărește lucrurile.

— Dar dragă Anton, eu înțeleg să vorbească lumea ce-i place despre mine, câtă vreme mă simt nevinovată. Cele două doamne însă, mi-se parei nu fac nici un secret din moravurile lor, zise cu durere Eufrosina.

— De, unele femei sunt mai sincere, altele își știu ascunde mai bine scăderile.

— Dar pentru Dumnezeu, ce vrei să spui Anton? Am eu ceva ce-ți ascund ție sau tănuiesc înaintea lumii? întrebă palidă Eufrosina.

— Chiar asta-i că nu ascunzi, încă prea arăți. Ești și tu una dintre celele sincere. Și chiar aceasta e despre ce vorbește lumea, răspunse Anton cu zâmbet.

— Acum nu te mai pot pricepe, zise liniștindu-se deodată Eufrosina. Aștept dela tine să-mi spui.

— Ei bine doamnă, dacă vine cineva și-ți face alusii necurmăte la faptul ca-i crescut la țară, că nu te ști aflu într'o so-

cietate, că, cu un cuvânt ne facem ridicoli ori unde ne arătam.

— Ridicoli? întrebă — cu durere Eufrosina.

— Așa vorbește lumea. Acum eu trebuie să cred numai decât?

Anton Muntean Muntean auzise într'adevăr adeseori astfel de alusii, dar nu le dăduse nici odată vr'o însemnătate. Nu le credea nici acum. Dar ca să se răsbune spuse cuvintele din urmă cu așa intonație, ca și când le-ar crede.

Eufrosina înțelesese numai decât por-nirea de răutate ce-i stăpâna sufletul lui Anton. Și aceasta convingere o duru mai mult decât toate suferințele de până acuma. Incepu să se teamă că într'adevăr Anton nu era omul pe care-l cunoscuse de doi ani, ci că seamănă cu cei mai mulți oameni, figuri josnice pe cari îi întâlnești la tot pasul în viață. Se temea, dar nu voia să creadă. Căci o astfel de convingere pentru ea ar fi însemnat moartea. Eufrosina îi inbea adânc pe acest Anton, care o făcuse să între-tre așa de bucuros în viață și să o iubească, cu toate greutățile ei.

— Cred că mergem prea departe, dragă Anton, zise ea cu tristetă. Iată eu îți promit să nu mă mai amestec nici odată în daraverile tale. Cred că tu ești așa de bărbat încât să te știi călăuzi singur. Dealtfel, aceasta a fost totdeauna convingerea mea. Și numai unei clipe de slăbiciune să le a-tribui observările cari ți-le-am făcut.

preotul căsătorit și celib e vorba sau ce deosebiri există între tagma preoților căsătoriti și celibi, afară de opreliștea episcopiei pentru cei căsătoriti și de anumite obliguri mai mult economice pentru acestea...

Recomandat, etc. Innsbruck 19 August 1910. M. Führich S. I. docente privat pentru dreptul canonic."

I-s'a răspuns, că e vorba de conferirea unui beneficiu, de care e legat ca condiție, celibatul, cum sunt d. ex. staturile din capitlul Bobian, ale cărui statute se află la Nilles. A doua scrisoare a părintelui profesor a fost următoarea:

"Rev. Dle Dr! Binevoiti a mă scuza pentru amânarea răspunsului, căci am voit, înainte de-a răspunde, să caut, cum sunt a se înțelege atari statute ale capitulelor. Deci am cetit cele ce se află în „Symbolae“-le lui P. Nilles și cred, că acum am o privire în chestie, încât fără mare dificultate pot răspunde. Și cred că așa este a se înțelege lucrul:

Deși în bisericile orientale celibii câte odată se opun atât căsătoriților, cât și văduvilor, totuși cred, că între acești văduvi nu se cuprind preoții, cari înainte de hirotonire au fost căsătoriți, dar nici odată nu ca preoți au fost cu soții nici nu se poate zice, că sub durata preoției au rămas văduvi." Citând apoi și interpretând statutele capitlului Bobian zice: „Dupăce în acestea nu e vorbă de eschiderea văduvilor, cred, că fără interpretatie binevoitoare după însuș textul preotul, care înainte de hirotonire a rămas fără soție, cu conștiința liniștită poate reflecta la atare beneficiu.

Aceasta e părerea mea, care de sigur nu e autentică, căci nu eu sunt competent a face atare judecată, dar nu mă îndoiesc, că aceasta e interpretația genuină a statulelor. Recomandat etc. Innsbruck 21 Oct. 1910. M. Führich S. I."

Ei se despărțiră totuși pretinește în ziua aceea. Eufrosina convinsă că-i o furtună trecătoare, ca atâtea altele de cari e plină viața, Anton împăcat cu gândul că își răsunase intrucâtva ofența ce credea că-l apasă din tăcerea Eufrosinei. Aceasta din urmă se gândia asupra ciudatelor jocuri la cari te duce viața. Ar fi gândit ea vr'odată în cei doi ani de căsătorie că odată va putea ceti în sufletul soțului său atâtea răutate față de dânsa? Avea însă conștiința liniștită. Știa că dânsa n'a făcut nimic. din ce să se tulbure viața lor casnică. Dar e de ajuns ca din două rîuri ce se împreună numai unul să fie tulburat de un potop de apă, ea după împreunare întreaga apă să fie tulbure. Și un astfel de rău, născut din două brațe, pare a fi căsătoria.

IV.

— Eu încep să mă pun pe gânduri, draga mea fată; așa nu mai poate merge departe. E a patra poliță pe care am iscălit-o azi e săptămâna. La voi încep să meargă prost afacerile.

Protopopul Negru vorbia cu fața răzămă în palma stângă. Cu degetele dela mâna dreaptă bătea un tact rar pe măsura dinainte-i. În casă era răcoare. Dar pe mobilă, pe pereți, în aer chiar se putea simți un fel de părăsire, de pustiu.

— Va fi cel din urmă, iubite tată, te asigur că va fi cel din urmă, răspunse Eufrosina cu ochii înlăcrimați.

Acestea sunt opiniunile profesorilor de drept canonic dela 3 universități. Acestor opiniuni consumă vederile verbal exprimate ale persoanelor competente în materie de drept canonic, la noi.

Ce se vede de aici? Se vede, că celibatul preoțesc nu înșamnă vergurie absolută, ci înșamnă că preotul, ca preot, trebuie să fie fără muiere. Deci celib e preotul, care nici odată n'a fost căsătorit, dar celibe e și acela, carele înainte de hirotonire a fost căsătorit, dar a rămas văduv ori îi trăiește soția, dar se desparte de ea! Preot văduv e acela, carele ca preot a fost căsătorit și a trăit câțva timp cu soția sa. Aceasta e bine să se distingă, deoarece chiar în urma împrejurării, că avem și preoți văduvi și văduvi-celib, aceste două categorii ușor se pot confunda. N. B.

Dela „Asociațiune“. Concurs.

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ publică concurs, cu termenul de 31 Decembrie n. a. c. pentru o lucrare contra emigrării poporului nostru în America, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Lucrarea va avea să fie scrisă în stil popular, arătându-se în ea toate primejdiile la cari sunt espuși emigranții și pagubele materiale și morale ale celor rămași acasă.

2. Să se arete mai departe, cum cei siliți de împrejurări a emigra s'ar putea feri de primejdiile, ce-i amenință și și-ar putea păstra sănătatea trupească și sufletească, folosindu-și în același timp munca lor în modul cel mai avantajos și păstrându-și legăturile cu cei de acasă.

— De-un an și jumătate tu m'asiguri mereu că va fi cel din urmă, zise bătrânul c'un fel de mânie. Mie-mi pare rău, te asigur pentru că văd cum merge spre ruină omul acesta, la care am ținut foarte mult. Nu-l pot urî nici acum, deși m'a făcut să sufăr alături cu tine. Însă eu nu voi suferi nici odată ca prăbușindu-se el în prăpastie, să te tragă și pe tine după dânsul. Tu mulțumită lui Dumnezeu, ai din ce să trăiești și poți fi încă fericită. Îți mărturisesc că nu pricep pentru ce mai ții atâtea la omul acesta, care de un an și jumătate nu face altceva decât să te chinuiască. În urmă ori ce datorință are margini, trebuie să aibă. El sorbi cu sete din păhărelul de vin ce-i sta înainte, și adaugă îndată:

— Trebuie să te hotărăști încă azi să-mi urmezi sfatul. Vii cu mine acasă.

Eufrosinei îi curgeau în tăcere lacrimile. Era slăbită și palidă ca după o boală îndelungată.

— Cere-mi ori ce dragă tată, numai asta una ba. Chiar să-mi poruncești și nu te-aș putea asculta — zise ea cu vocea slabă.

— Ei bine, atunci ai să te ticăloșești împreună cu omul acesta pe care nenorocul ni l'a scos în cale. Rămâi să trăiești cu un cârtaș, care de aci în colo nici pe el nu se va putea hrăni. Toate scăderile i-le-aș trece cu vederea, dar patima asta nebună nu voi putea să i-o iert nici odată. Adevărat, e

3. Să se arete căile și mijloacele de-ași îmbunătăți oamenii noștri starea lor materială și a-și desvolta puterea morală aici, fără de a mai emigra.

Cea mai bună lucrare, cuprinzând material pentru 4 coale de tipar (formatul Bibliotecii populare a „Asociațiunii“) va fi premiată cu premiul de cor. 100 — pus la dispoziție din partea d-lui Ioan Pop, preot gr.-cat. român în Aurora Ill. (Statele-Unite) și se va publica în aceasta bibliotecă în cursul anului viitor 1913.

Autorii să-și dea numele într'un plic închis, provăzut cu motto, trimițând, în chipul acesta, lucrările lor anonim.

Fiind lucrarea aceasta de o deosebită importanță pentru viitorul poporului nostru, rugăm cu toată insistența pe domnii preoți, reintoși din America și pe cei-ce trăiesc acum acolo, să-și ia sarcina de a da în mâna țaranului nostru o lucrare în adevăr bună și folositoare.

Sibiu, în 25 Iulie n. 1912.

Andrieu Bârsan,
presidentul „Asociațiunii“.

Publicare de concurs.

Pentru primirea în internatul Pavelian de fetițe din Beiuș se escrie concurs. Condițiile de primire sunt:

Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic pentru proviziune și uniformă 370 cor., solvibile în 2 sau 4 rate anticipative. Didactru și taxe pentru școala civilă 21 cor. 30 fil., pentru școala elementară 6 cor.

Pentru instrucția pianului sau cimbalei — câte 1 1/2 oră la săptămână în fiecare zi — exercițiu — 65 cor. Pentru limba franceză 20 cor. Pentru limba latină, engleză și violină o taxă moderată.

pagubă de frumoasa lui inteligență, dar este o zicală veche că unde-i minte multă acolo e și un car de prostie. Eu când l'am cunoscut am văzut numai pe cea dintâi.

— Poate îl judeci prea aspru tată. Se poate că e vorba numai de un anumit restimp, după care iar se va ridica. Dta ști, că fiecare trecem prin anumite crize în viață. Sunt restimpuri când parcă sufletul nostru se întunecă. Am simțit și eu suferințele cumplite din astfel de zile. Și să nu crezi, că Anton decând trăește așa e fericit. Nu, e o durere adâncă în tot ce spune, în privirea, în mișcările lui chiar. El nu se simte bine în mijlocul vieții pe care o duce. Și aici e nădejdea mea: el se va ridica odată! Ea spuse cuvintele aceste cu convingere, cu un fel de însuflețire.

— Odată! răspunse părintele protopop. Odată! Dar știi tu când va veni acel odată? Nu se poate ca până atunci tu să nu mai fi, copila ta să nu mai fie. să vă fi ucis până atunci suferința și mizeria? Nu, fata mea, e o nebunie să cerci a face astfel de experimentări. Se experimentează cu forțele anorganice, în cazul cel mai rău cu animalele. Dar omul nu e făcut ca să se facă experimente cu el. Tu trebuie să te hotărăști să vii cu mine.

Eufrosina nu răspunse, ci tăcu și părintele Negru un lung restimp, cu privirile crunte.

(Va urma)

Insinuările pentru elevele solvente să se adreseze până la 15 August a. e. st. n. la Direcțiunea internatului de fete în Beiuș.

La cererile pentru primire au să se alăture: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical și atestat de revaccinare.

Cu informații mai detaliate servește Direcțiunea.

Beiuș, la 28 Iulie 1912.

*Direcțiunea internatului
Pavelian de fete.*

Diverse.

Vaporul cel mai mare din lume. În anul acesta s'a lansat pe apă în Hamburg cel mai mare vapor din lume, vaporul german „Imperator”, care va vesti în întreaga lume progresul nărilor al industriei germane. Vaporul e proprietatea soc. de navigațiune „Hamburg-America”. Ca să ne putem forma o idee mai clară despre dimensiunile vaporului „Imperator”, servească datele următoare: lungimea vaporului este de 278 metri, iar lărgimea de 32 metri, înălțimea vaporului este de 50 metri și e împărțită în 11 etaje. Vaporul poate imbarca pe lângă un personal de 1300 persoane, ale cărei locuințe sunt aranjate în cele două etaje de jos — și 4500 de pasageri, la dispoziția cărora stă tot ce a putut produce mintea omenească pentru comoditate. Vaporul are două prânzitoare cu câte o cupolă de două etaje înălțime și jur împrejur cu galerii, decorate cu cel mai ales gust. Pe bordul vaporului plante și arbori formează adevărate promenade, iar la stânga și dreapta promenadelor prăvălii cu galanteriile cele mai strălucit aranjate, atrag privirile pasagerilor. Un coridor lung, pe amândouă părțile saloane și dormitoare aranjate cu cea mai orientală comoditate și eleganță, formând 100 de locuințe, cari așteaptă pe adevărații milioneri, cari o singură călătorie în apartamentele acestea costă 10 mii de mărci. De distracția călătorilor încă s'a îngrijit. Un teatru aranjat pentru 800 de privitori, sală de gimnastică, arenă de joc, băi, catenea și restaurant stau la dispoziția pasagerilor. Mai sunt sale de cărți, de biliard, de dans și de muzică, menite să alunge plictiseala călătorilor. S'a instituit pe vapor și un întreg aparat polițienesc, așa că milionarii de pe vapor pot petrece și dormi liniștit, căci asupra vieții și buzunarului lor vor veghea peste 100 polițiști.

Statistica închisorilor din Rusia. Inspectia închisorilor rusești expunându-și mai în urmă raportul oficios pe 1910—11, din acesta reies următoarele date interesante. În 1 Ianuarie 1910 în închisorile Rusiei s'au ținut 171.413 inși. În cursul anului s'au mai adăus 5000 de persoane, așa că până la 1 Ianuarie numărul întemnițaților s'a urcat la cifra 177.017. Din raport se vede, că întemnițările au crescut în urma mișcărilor revoluționare, cari în Rusia s'au ținut lanț, de-o vreme încoace. La muncă silnică au fost judecați 28.742, în 1905—1906, 6123. Proporția cazurilor de pedeapsă se întinde mai ales în ținuturile Tobolsk și Isutzk unde în 1 Ianuarie 1911 au fost închiși pentru omor 2189, pentru furt 1933, pentru agitații politice 1633, pentru fugă din închisoare 520. S'au îmbolnăvit în închisori 156.882 de prinși, iar 6000 au murit.

Spicuri.

Din „Românul” Nr. 161.

„Răspuns la întrebarea serioasă din Nr. 155 a „Românului”. Un venerabil preot și însuflețit român ne scrie următoarele: „E mai clar ca lumina soarelui, că Pontificele roman Papa Piu X, nu mai merită să fie amintit în decursul slujbelor noastre bisericești. Dară și aceea e mai clar ca lumina soarelui, că nici complicitățile Pontificelui la rușinarea bisericii gr.-cat. din Ungaria nu merită să mai fie amintiți în decursul slujbelor noastre bisericești, fiindcă nu s'au luptat când a trebuit, nici cum a trebuit, ca să-și apere biserica de nimicire. — Blăstămul lui Dumnezeu și urgia neamului românesc asupra lor”.

Un alt preot unit.

Bravo dle părinte! Se vede, că pe la Dumneavoastră încă tot mai băntuie căldurile lui Cuptor.

Felicitările noastre!

Halucinații ungurești mai proaspete.

Caraghioșii noștri patrioți dela neșpălata „Ujság” cuibărită în Cluj nu poate trece o săptămână fără ca să nu facă zoale la gură. În numărul de Duminecă la rubrica „Vești din turnul de veghe” încrează afund crâmpoie din pericolul valah neuitând a atrage atenția celor cari țin hățurile Patriei în mână.

Între nimicurile cu cari umplu mai bine de două coloane e și bucățile malițioase: *Károly román herceg vizsgája*, pe care pentru ca să o vadă și frații noștri de dincolo o dăm în întregime: „E mare bucuria între *asupriții* valahi, că fiul moștenitorului de tron român s'a supus examenelor în școala valahă. Ziarele valahie aduc însemnări amănunțite despre întreg decursul examenului, — pentru mângăierea valahilor din Ungaria. Amintesc fiecare întrebare și strălucitul rezultat obținut. Așa de exemplu din istorie a primit 20 de teze *bietul prinț*, (?) printre cari a trebuit să aducă și argumentele, cari spun originea valahilor din Dacia. Se înțelege că și aceasta i-a succes prințului *per eminentiam*.”

Zemflemisează apoi „T. R.” Aruncă înholbări asupra noastră: „Unirea” și nu poate să treacă fără se nu atingă și pe binefăcătorul neamului pe Stroescu, despre care încheie astfel: Numai aceea ne-ar plăcea să știm, că pe muscanul acesta de Stroescu de ce-l doare atâta capul pentru valahii noștri, când în țara sa, pentru cele 2 mil. de valahi încă nici o zdreanță de școală n'a ajutat, ba nici în moșia sa, unde nu este nici o școală”.

Sborul lui Vlaicu la Orăștie.

— Dela trimisul nostru.

Nu l-am văzut pe Vlaicu sburând dela serbările culturale din Blaj și pot să mărturisesc, că am rămas cu totul emoționat de ce am văzut la Orăștie, Duminecă în 4 a l. c.

Încă de dimineața stradele erau pline de lume străină, mai ales țărani, cari se înghesuiau pe la vitrine, să priviască reclamele, cari înfățișau aeroplanul în sbor.

În ziua aceea Orăștie avea un aspect cu totul românesc. Oaspeții sosiau în cete

tot mai numărtoase — și îndată după masă publicul a și pornit spre păduricea de lângă promenadă, să vadă hangarul și să-și asigure un loc. Muzica militară și corul do-brenilor delectau publicul cu prestațiunile lor. Era o vreme senină, steagul roșu din vârful hangarului abia se mișca puțin și Câmpul pânii își desvălia frumuseța în tața noastră, până departe la marginea zării.

După orele 6 și un sfert, aeroplanul apare, tras de ficiozii din Binținț, aviatorul îmbracă căpeneagul de piele, își ia casca și după câteva clipe, helicele se pun în mișcare, motorul sbârnaie cu putere și aparatul se ridică în văzduh cu o siguranță desăvârșită. Cele peste zece mii de oameni isbucnesc în urale, fluturându-și batistele și pălăriile. Vlaicu încunjură publicul, răspunzând la ovații, apoi într'un cerc mai mare, trece peste oraș. La întoarcere ne face sămnu cu mâna, ca merge spre Binținț, satul lui natal. Aeroplanul se micșorează din ce în ce, pierzându-se în ceața asfințitului, până ce îl vedem abia ca pe un punct disparent sub un nor violent. Acum l-am pierdut cu totul din vedere și nu-l mai putem deosebi nice cu binoclu. Vlaicu își îndeplinea cu pietate actul de recunoștință față de satul în care s'a născut și unde a plămuit primele dibuiri pentru a se ridica în văzduh cu aeroplanul lui lipsit de motor, tras de cei patru boi ai tătăne-so.

După un sfert de ceas cineva exclamă: Se vede! Iată-l! Ochiane se îndreaptă într'acolo, în curând îl deslușim și cu ochii liberi. Paserea măiastră să deslușește tot mai mult, în zarea purpură a asfințitului. Muzica militară începe să cânte, uraganul aclamărilor isbucnește cu adevărat paroxism. Aeroplanul se apropie, scoborînd cu eleganță și siguranță deplină. Se rotește deasupra noastră în câteva virajuri de o extraordinară cutezanță, învârtindu-se aproape în loc, sburând în dungă și întorcându-se după o clipă cu cărma deadreptul în sus. Aterizează apoi, cu o siguranță deplină, ca și când ar fi lunecat ușor pe invizibilele șine aeri-ane...

Lumea rupe cordoanel, — un clocot și o fierbere de lume românească, cum n'am mai văzut dela serbările din Blaj de astă vară — eroul văzduhului e ridicat pe umeri.

Trece apoi maiestos spre oraș, într'un automobil încărcat de flori, care abia putea străbate prin valurile miilor de oameni, cari îl aclamau pretutindeni în trecerea lui triumfală.

Dumineca viitoare va sbura la Vârșet, apoi în alte 6—7 orașe, cari l-au invitat. Pentru Blaj și jur, mai de aproape ne interesează zborul dela *Sighișoara*, fiind cel mai apropiat de noi.

Rap.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Ca și un „Memento” al zilelor tinereții aici petrecute la sânul părintelui său Gheorghe oarecând Câmpian fost paroh al Zăbraniului și asesor consistorial, doamna Iulia Monța din Cuvin a dăruit sfintei noastre biserici gr.-cat. din Jabranu, pentru noua masă din sfântul altar un nou măsaie foarte frumos și artistic lucrat. Deci în numele curatori-

tului bisericesc i-se aduce și pe aceasta cale profunda mulțumită rugând pe Dumnezeu, ca din plenitudinea cereștilor sale daruri să-i răsplătească prinosul adus.

Pentru cei nenorociți de furună. Comunitatea bisericească din Hodișa trimite 14 cor. 10 fl.

A. S. R. principesa Elisabeta încă va lua parte la frumoasa expoziție de porturi naționale, care se aranjează la Văleni de munte din inițiativa neobositului Iorga.

„Vlaicu III“. Să dăm pentru aeroplanul „Vlaicu III“ care va fi aeroplanul Ardealului românesc. Suma din urmă a contribuțiilor arată cifra de 3040 cor.

Manevrele din anul acesta, proiectate în părțile bănățene din pricina zilnicilor cazuri de coleră probabil nu se vor ținea.

Noul împărat al Japoniei, precum am fost amintit, este Ioshibito. Ceremonia urcării pe tron s'a întâmplat în timp foarte scurt după moartea lui Mutsuhito și aceasta s'a făcut din motivul ca să nu întrerupă continuitatea existenței liniei Suveranilor, a căror origine numără la 10.000 ani.

Sanctuarul imperial descoperit, pe el erau așezate orfrande, flori și orez. S'au deschis porțile și martorii au intrat.

S'a anunțat apoi în mod solemn spiritelor strămoșești urcarea pe tron a noului Suveran. Clopotele au început să sune. Reprezentanții aleși și preoții au făcut rugăciuni. Al doilea act al încoronării este înmânarea darurilor sfinte: sabia, colierul de nestemate și oglinda.

Așa s'a întâmplat actul încoronării noului Micadon din Soare-Răsare.

Vlaicu va sbura la Vârșet în 11 August st. n. și precum suntem informați încă încă în vre-o 8—9 centre românești din Ardeal.

Cancelarie advocațională. Dr. Octavian Furnea, avocat aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelarie advocațională în Rodna-veche.

Petrecheri. Primum invitare la petrecerea cu dans împreună cu tombolă care se va ținea la prinderea postului sf. Mării, Marti, în 31 Iulie v. (13 August n.) 1912, în sala hotelului „Mielul de aur“ din Hațeg. Venitul curat e destinat în favorul bisericii gr-cat. române din Hațeg.

— **Despărțământul Gârbou** al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român“ invită la concertul, ce se va da, cu concursul d-nei Veturia dr. Pop, în favorul păgubiților prin cyclon, din comitatul Solnoc-Dobâca, în Gârbou (Csáki-gorbó) la 11 August 1912 st. n. în pavilionul bisericii gr-cat. După concert urmează dans.

Nefericirea unui aviator. În München, aviatorul I. Fichser cu un pasager au picat dela o înălțime de 500 m. Pasagerii unui tren care tocmai trecea pe acolo au avut groaznicul prilej de-a asista la tragedia celor doi îndrăzneți.

S'a jucat cu dinamită. Un băiat de 18 ani de țăran s'a jucat cu dinamită, care i-a explodat în mână producându-i răni grave. Că va scăpa cu viața e dubiu.

Vreme grea s'a deslănțuit iarăși asupra orașului nostru și împrejurime! Din părțile de pe Murăș se anunță, că toate scuruzele și holdele secerate zac în apă.

Apel la sufletele nobile! Când șirelele aceste ale noastre vor cădea sub ochii cetitorilor, va fi plină țara dela un colț la altul de infricoșata veste a vijeliei, care în 13 Maiu, după 4 ore p. m. a pustiit în senzul adevărat al cuvântului sate întregi din Ardeal.

Au fost smulși din pământ — ca o mică burziană — mii de arbori și copaci seculari.

Case și sate întregi au fost prefăcute în jalnice ruine.

Rămăsu'au zeci de mii de oameni sub cerul liber cu toate clădirile risipite și prefăcute în bucăți — bune numai de foc.

Priveliștea cutremură pe cel mai rece om și face să se deștepte în suflete viu simțul de milă și conștiința curată de nepuțința absolută a bietului muritor în fața elementelor naturii, lăsate de Dumnezeu pe o clipă să se răsbune pentru multele noastre păcătoșenii.

În fața acestora noi, cari stăm mai aproape de nenorocitul sat Brețc, în care cele 60 familii românești aproape fără excepție au ajuns fără adăpost și multe fără ale mâncării — nimicite în ruine — simțim datorința de a striga să se audă în toate părțile, pe unde bate o inimă românească și creștină:

Alergați cu darurile voastre marimoase pentru acești frați, cari pe lângă clădirile proprii private și-au pierdut total: biserica, școala, casele parohiale și cantonale fără excepție, fiind lipsiți și de averea bis. în bani.

Indoiți dă, care dă repede!
Iar Domnul puterilor ne spune, că:
„Cine se îndură spre cel sărac-fericit va fi“.
(Prov. 13, 21) și iarăși la sf. Iacob Ap.:
„Judecată fără îndurare așteaptă pe cel ce nu face îndurare!“

Încerezuți pe deplin în nobleța simțimintelor publicului nostru românesc și a conducătorilor diferitelor instituțiuni publice, semnăm. Reghin, la 16 Maiu, 1912. Cu distincție stimă: Emil Căliman, preotul Brețcului, Georgiu Maior, inv. penz. Arion M. Popa, protopop, Alexandru Moldovan inv. Iosif Șipos măestru, Dr. Ioan Harșia, adv. Sever de Barbu secretar de bancă, Mihail Bucur măestru.

NB. Orice dar să se trimită pe adresa: Emil Căliman, preot, Beresztelke.

Groaznică răsbunare, au comis Albii dintr'o comună din America cu doi Negrii. Au fost bănuțiți anume, cei doi Negri că ar fi ucis pe un Alb. De aceea i-au legat de șinele trenului unde au fost tăiați de cătră un accelerat. Alți tovarăși de-a acestor nefericiți au fost siliți să privească sfârșitul celor doi Negrii, apoi au fost omorâți și ei.

Birou agricol, Szászsebes. Primum următorul avis: Am onoare a vă face cunoscut, că cu ziua de 1 August st. n., am deschis în piața Sebeșului-săsesc un birou agricol în cadrele căruia mă voi ocupa cu: valorisarea (cumpărare-vânzare, import-export) a tot felul de produse agricole, vificole, horticole și forestiere; vânzarea mașinilor agricole și a diferitelor îngrășăminte chimice; mijlocirea vânzării și cumpărării de moșii și alte realități; arendări și parcelări de moșii; consultațiuni și expertise în afaceri agricole etc. Totodată vă anunț, că pentru desfacerea în detalii a cerealelor, semințelor agricole și

horticole, făinurilor etc., am deschis în Piața-mare (casele „Henning“) și o prăvălie, a cărei conducător va sta sub nemijlocita supraveghiere a subsemnatului. În nădejdea, că intelectualii noștri vor aprecia nizuințele mele și vor sprijini cea dintâi întreprindere românească de acest fel în Ungaria. Cu deosebită stimă: Constantin Băilă, agronom. Adresa pentru corespondență și telegrame: *Birou agricol, Szászsebes.*

Mulțumită. Subscrisul aduc cea mai profundă mulțumită și pe aceasta cale Mult On. Domn părinte Laurențiu Sima, pentru datul de 20 bucăți, cărți de rugăciuni și 2 bucăți octoihe donate pentru noul cor înființat în comuna bisericească Sig. Domnul Dumnezeu Să-i răsplătească și să ni-l țină la mulți ani fericiți. *Vasile Barna, inv.*

— Curatoratul bis. gr. cat. din M. Bardos în numele poporului credincios stors prin jertfire întru zidirea bisericii celei nouă, aduce pe aceasta cale, cea mai profundă mulțumită Stimatei Doamne vâd. preoteasă Ana Mann n. Vlăduțiu, care s'au îndurat a dăruii pentru masa altariului dela biserica acum din nou zidită un chivot frumos. Dumnezeu să-i scrie darul în cartea vieții și îi răsplătească cu bunătățile sale cerești. Curatoratul bisericesc gr. catolic.

I-a mușcat nasul. În Debrețin s'a întâmplat. Un căraș de vreme ce s'a pregătit să-și descarce căruceanul plin cu diverse mărfuri s'a întors pe dinaintea calului, carele având să vede nărav de-a mușca și-a întins gura și și-a apucat stăpanul de nas ciuntindu-i-l.

Orbii își pot recăpăta vederea: cea mai nouă minune din lumea medicală. Arta chirurgicală a medicilor din America a ajuns la rezultatul de-a reda vederea pe cale artificială.

Dinții oamenilor. Un mare dentist englez decurând a arătat într'o revistă engleză că omenirea e pe cale de-a rămănea fără dinți. Motivul e civilizația, prin care omenirea își pierde frumusețea, puterea de rezistență și tăria dinților. Iar după părerea acestui savant, civilizația și boala de dinți sunt fenomene paralele.

Necrolog. † *Ștefan Turcu*, învățător gr-cat. în Cohalm a repausat în 1 August după un morb scurt și greu în etate de 23 ani, împărțășit fiind cu sf. taine ale muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile creatorului.

† *Ana Iubaș născ. Bratu*, preoteasă gr-cat. în Vețel, după scurte dar grele suferințe, împărțășită fiind cu s. sacramente ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Miercuri în 31 Iulie a. c. în Hațeg, în anul al 32-lea al etății și al 10-lea al fericii sale căsătorii.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

V. D. și L. O. S'a înzistat credem de ajuns în direcția indicată de D.-v.

V. B. La dorința mai înaltă nu putem publica poezia.

Dr. V. B. Fragmentul va urma cât ce vom dispune de spaț. Asemenea și celealalte. Mulțumite!

Părintelui I. C. Am făcut modificări, pentru-că altcum n'am putut.

Cetitor. »Unirea« iese regulat în zilele indicate pe paginile prime, și la orele potrivite de după-ameazi de-a se putea expeda numai decât la postă.

Expediția însă n'o facem noi și ne mai incurcă și sărbătorile apusene, așa că au ni-se potrivească (?) imputările ce ni-le faci.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajia**, profesor.

(Continuare).

— Cred, iubite colegă, că nu iei în considerare un lucru, peste care nu-i permis să treci cu vederea. — Blanca e fiica unui atare om, care s'a luptat pentru sfta Evanghelie și care a murit pentru lățirea învățăturilor lui Dumnezeu. — E permis deci să aibă și ea soartea papistașilor. Pe lângă aceea, pe mine față de Blanca mă leagă și o simpatie și n'as permite nici când, ca să ucizi o fată nevinovată. La aceasta mă îndeamnă și datorința mea de cavalier.

— Așa? — zise Caleb. Dacă dta preferi datorința dtale de cavalier, datorințelor pe cari le pretinde religia, atunci vei apăra pe toate fetele frumoase ale Canaanului, de fiii lui Izrael.

— Nu trebuie întortochiat tot lucrul părinte Caleb? — zise amenințător marquis-ul. — E vorba de o fată bună hugenotă. Și pe mine încă mă cunoști. Sunt ofiserul admiralului Coligny și Coligny e capul hugenotilor. — Dacă demonul te silește să te prinzi cu mine, atunci vom vedea, care va fi mai tare?

Amenințarea a avut efect grandios.

Caleb a devenit mai umil.

— Iertare, nobile marquis! Ai dreptate. Implinește-ți datorința!

— Pot să mă conving chiar eu, că contesa Blanca Autremont e în fortăreață, zise marquis-ul către Habacuc?

— Foarte ușor, nobile marquis! Poftim vino cu mine. Contesa se va bucura foarte mult, că în strămoșoara în care se află își va vedea pe prietinel ei vechiu.

Fără întârziere s'au grăbit în fortăreață.

Caleb privi năcăjit după cei doi, cari se depărtau.

— Nobilii aceștia — acești mireni incorigibili — îi cunosc bine — mormăi Caleb.

La aparință să luptă pentru cuvântul lui Dumnezeu, dar în realitate voiesc să-și câștige tot mai multă glorie. — Chiar și Coligny e de tagma lor. — Dacă regele ar alunga pe Guise-ii papistași și pe Coligny l-ar pune de consilier intim, deja mâne Coligny n'ar mai fi capul conducător al hugenotilor!

— Dar e bine așa. Deocamdată lasă să fie învingerile a filisteilor îngâmfati. — Lasă să are pământul spinos cu grumazii lor de boi, pentru ca să poată primi în el sămânța de muștar a cuvântului lui Dumnezeu. — Fiți înțelepți ca șerpii! Și eu voi fi șerpe față de marquis și nu voi permite ca să scape de sub tălșul sabiei pe nici un papistaș. Trebuie stărpiată neghina, pe Blanca, carea a crescut în claustru, bordeiul demonului. — Nu de mâna mea va cădea ea, ci înțelept ca șerpii, voi pune la cale pe bătrâni. Cred, că vaza celor bătrâni se va măsura cu tinere marquis.

A privit apoi în lături și a văzut prima ceată de hugenoti, care aducea deja nuiele ca să umple cu ele șanțul. — Pe conducătorul cetei acesteia Caleb îl chemă la sine.

— Frate Joel, ascultă cuvântul, care e scris azi în cartea facerii! El sună: „Și văzând fiii lui Dumnezeu, fetele oamenilor, că sunt frumoase și-au ales soții dintre ele. Și a zis Dumnezeu: „Să nu rămână sufletul în om, căci el trup este“. Azi aceste s'au împlinit în Riviere, cu Josua, ofiserul lui Coligny — și apoi spuse totul amănunțit.

În decursul vorbirii predicatorului Joel era tot mai serios. Fanatismul s'a aprins în ochii lui schinteietori.

— Aceasta nu o vom răbda! Pe toți trebuie să-i ucidem!

— Bine vorbești, frate Joel. Acum ascultă numai de mine.

— Acum mergi și îți alege douăzecișicinci de ficiori bravi, cari sunt mai aprigi de a îndeplini cuvântul lui Jehova.

— Oare vor fi pregătiți: Ei nu pot fi prezenți colo sus când vom deschide lăzile pline de aur, — zise Joel.

— Să le spui să fie liniștiți, la împărțirea prăzii îi voi înlocui eu.

Conducătorul a grăbit repede.

În decursul acestora marquis-ul s'a convins de prezența Blancei și s'a reîntors însoțit de Habacuc. Caleb l-a privit foarte năcăjit.

— Acum știu, că femeia aceea ți-a umplut capul cu tot feiul de bazaconii. Vă cunosc eu pe voi tinerii. Stați mai bucuos în serviciul femeilor, decât în slujba Domnului.

Tinărul s'a apropiat de el și i-a spus

— Contesa Autremont se află aievea în Dubourg. În adevăr prevedința divină m'a trimis pe mine aici. — Singur aceea îmi pare rău, că nu pot petrece pe contesa în Autremont.

Au nu crezi, că o va ajunge ceva nenorocire pe drum, întrebă marquis-ul.

— Foarte ușor răspunse Caleb.

— Atunci eu am să o însoțesc — zise decis Riviera.

— Cum să-ți părăsești misiunea, pentru frumusețea unei fete? Se poate așa ceva?

— Da, la aceasta mă îndeamnă cinstea de cavalier.

— Ah, cinstea de cavalier înaintea dtale face mai mult decât gloria lui Dumnezeu.

— Ascultă părinte — l-a întrerupt marquis-ul. Conced, că te pricepi la biblie, dar nu și la bonton-ul cavaleresc.

— Adevărat — răspunse Caleb. Ca se înțelegi biblia ai lipsă de ajutorul lui Dumnezeu, dar ca să pricepi bonton-ul cavaleresc. singur de minte. Dta ai o misiune însămnată și nu-ți este permis să te abați dela ea nici pentru un moment. Cu atât mai vărtos nu-ți este permis să-ți pierzi nici o clipă cu alte lucruri. — Pe contesă o voi trimite eu și îi voi da oameni, cari să o însoțească.

— Sunt oameni de încredere aceia?

— Sigur! Garantez cu viața mea.

— Bine — fie! zise Riviera, după ce s'a cugetat puțin. — Primește mulțăminta mea de prietinie. — Te rog încă de una părinte. Anume: să spui oamenilor tăi, că la caz când vor deschide porțile fortăreții să se rețină dela orice asalt.

Caleb s'a învoit. Marquis-ul s'a grăbit la ai săi.

Habacuc, se vede, aștepta să se depărteze marquis-ul, ca să mai vorbească ceva cu Caleb, soțul lui de preoție.

— În sfârșit suntem numai amândoi. Martori n'au avem. Putem vorbi după plac. Ce crezi suntem datori să ținem cuvântul dat față de papistași?

— Nu-mi pui întrebarea nu ca un preot. ci ca un nebun. — Să ne ținem promisiunea făcută papistașilor? — Să ne ținem promisiunea făcută mamonului? Ori spune-mi este ceva deosebire între ei și Belzebug?

(Va urma.)

Rutenii din Galiția.

(Continuare).

Dacă totuși rutenii insistă în corectitatea șematismelor lor, atunci se întrebăm mai de parte: de unde s'au luat acești ruteni cu sporirea anormală? Mame le-au lipsit! Un zeu Deucalion nu i-a fabricat din pietre, nici din vânt nu s'au luat. Emigrațiunea nu este cunoscută în anii din urmă, dar nici trecerea la naționalitatea ruteană. De unde doară? Concluziunea pare naturală: de acolo, unde lipsește escedentul necesar și sporirea cât de cât naturală. Dela catolicii de rit latin! Aceștia locuiesc laolaltă cu rutenii, se înmulțesc tot așa ca și rutenii, trăesc în circumstanțe parte mai favorabile decât rutenii, ba în legătură de sânge cu rutenii. Și totuși statistica catolicilor de rit latin ne prezintă unele anomalii, de cari se va mira ori-ce statistician și nu le va putea înțelege, decât prin faptul „furtului de suflete“ comis de ruteni. Anomeliile menționate se învederează în următoarea tabelă.

Diecesele de	Numărul între anii:	Cresterea (pe hârtie!) suflete (pe hârtie!)	Sporul populației anual	Procentul anual se prezintă:	Procentul normal 15% ar da un spor anual	Acelaș procent 15 ar da un spor absolut	Lipsește suflete:
Przemysl	1865—75	764.454	36.9	0.0048%	114.668	114.229	
Przemysl	1882—84	922.321	43.092	—0.4%	26.769	113.854	
Lemberg	1854—55	493.631	3370	0.68%	7404	4034	
Lemberg	1855—78	497.001	94.541	0.8%	171.465	46.924	
Lemberg	1879—80	628.082	28.985	—0.6%	9421	38.806	
Lemberg	1882—84	637.680	2238	—0.17%	19.139	21.386	

Alăturând aceasta tabelă cu cea anterioară, rezultă:

1. Că în unele comune rutene populația țărănișă este mai mare decât în unele țări de un an populația unei dieceze latine întregi!

2. Că populația de rit latin, adică cea polonă, ar deștețe continuu, fără nici un motiv! Nici ciuma, nici altă pacoste nu i-a scerzat pe poloni. Polonii ca și rutenii emigrează și se reintorc în țară din același motiv, pentru câștigul banilor necesari.

Dar nu este așa. A înscrie pe un polon în condicele rutene, nu înseamnă încă să trece la ritul și naționalitatea ruteană.

3. Din anomalii statistice suszise mai rezultă încă, că rutenii nu purced tocmai cu cinste, strigând în gura mare că credincoșii lor se latinizează, pe când tac molcom despre furturile lor propriu, pe seama sârmanului popor polon!

4. La tot cazul, datele privitoare numărul credincoșilor de rit greco-catolic din Galiția sunt esagerate de-a binele, nici nu le putem crede, fără a greși, cum am amintit mai sus. Calculul alăturat, statistica basată pe alte premise publicată de istoricul eminent, canonicul dr. Chotkowski. (Hist. pol. t. 2 pg. 399) dovezile canonicului Grommicki, plângerile multor parohi latini, faptele vădite sub ochii noștri întâmplare, goana insașibilă a Clerului rutean de-a face proseliți ruteni, lupta lor pentru existență analogia trecutului cu timpul prezent, toate incriminează Clerul rutean, de a nu fi observat „Concordia“ și de-a fi încorporat peste un milion de suflete polone tocmai dela 1863.

Așa dar rutenii n'au parte decât vre-o 2.000.000 de aderenti de rit grec: restul desigur nu este al lor.

Calculând tot astfel, observând bine proporțiunile necesare pentru trecutul îndepărtat, dela 1863 înapoi, la ce ne servește de minune calculul infinitesimal diferențial, vom ajunge la cifra de limite a populațiunii rutene. Această limite nu poate fi alta decât numărul Clerului rutean, pe atunci slavon, cu soțiile și familia lor: adică un element cam străin pe teritoriul Regatului polon-poporat destul de bine.

La aceeași concludsiune ne duc mărturiile istorice. Bielski, renumitul Cronicar polon, zice că în secolul XVI. în toată Polonia (adecă și Rusia—Roșie sau Galiția de azi) nu se auzia nicăiri limba rusă (egală pe atunci cu cea slavonă) decât în biserică. Despre o limbă ruteană ca azi, nici nu se gândia nimenea!

(Va urma.)

„Biblioteca populară a Asociațiunii“.

Un cuvânt către cetitori.

Aflându-ne la jumătatea anului 1912, credem că e bine să ne dăm seama de mersul Bibliotecii noastre populare. Cu bucurie vestim pe iubii noștri cetitori, că în anul acesta au apărut până acum șase cărți și anume: Nr. 12. „Ercule“, nr. 13. „Cum se trăim“, nr. 14. „Isprăvile lui Păcală“, nr. 15. „Comuna Viitorul“, nr. 16. „Creșterea pomilor“ și nr. 17. „Povestiri“. Aceste cărți au și fost trimise la adresa membrilor.

Din cauze neatrănătoare dela noi s'a întâmplat, că unele din cărțile aceste n'au putut să ajungă totdeauna la adresa mem-

brilor, iar altele au ajuns cu o întârziere oare-care.

Tipărirea și legatul cărților cer mult lucru. Se întâmplă câte-odată, că nu se pot găta la timpul hotărît. Atunci întârzierea nu se poate încunjura și vina nu este a noastră.

Poșta încă nu răspunde pentru fiecare carte. De aceea se și întâmplă, că unele se pierd. Se poate, că vor fi chiar și oameni, cari voind să cetească lucruri bune și folositoare, primesc cărțile altora; dar nu se îndură a jertfi câte 2 cor. pe an, în schimbul cărora ar primi pe cale cinstită 10 cărți și un calendar.

O altă greșală poate fi, că ni-se trimit adrese nelămurite. Rugăm deci pe toți aceia, cari ne trimit adrese, să scrie lămurit: Numele membrilor, ocupațiunea lor, numele comunei de unde suat, poșta ultimă și comitatul.

Acolo unde s'au dat comunelor numiri nouă, neapărat să se scrie atât numele cel vechiu, cât și cel nou. Întru cât se poate e bine să se însemneze și numele despărțământului Asociațiunii, de care se ține comuna. În felul acesta se vor delătura apoi toate neorânduile.

Dintre cei zece mii de membri ajutători, unii n'au primit la timpul său cartea nr. 15 „Comuna Viitorul“, de R. Simu, o carte cu multe și frumoase povețe pentru țărani. Întâmplarea aceasta a neliniștit pe mulți. O pedecă nevăzută de noi, venită pe neașteptate și înainte de a fi putut isprăvi cu trimeterea acestei cărți, ne-a pricinuit o întârziere de aproape 2 luni.

Acum după delăturarea acestei pedeci ne-am grăbit a trimite cartea despre care e vorba și acelor, cari n'au primit-o la timp. Astfel cu sfârșitul lui Iunie credem, că fiecare membru a primit pentru anul acesta câte șase cărți.

Dacă totuși s'ar mai afla membri, cari să nu fi primit toate cărțile, îi rugăm să ne scrie și noi cercetând vom îndrepta greșeala.

Celelalte patru cărți sunt aproape gata și cetitorii noștri le vor primi în lunile de toamnă. Calendarul de asemenea se află în lucrare și se va trimite fiecăruia la începutul lui Noemvrie.

„Asociațiunea“, ca și o mamă bună nu cruță nici o jertfă, și cu multă osteneală și cu mari cheltueli se nizește să deie fiilor ei o hrană sufletească cât mai bună.

Urmați iubii frați dela țară și din oraș glasul ei de mamă și intrați în șirurile membrilor ei ajutători! Invătăturile și povețele ce vi-se dau an de an în cele 10 cărți și în calendar, sunt cu mult mai prețioase ca cele 2 cor., pe cari le aduceți ca jertfă pe altarul „Asociațiunii“.

Ele vă vor deschide ochii minții, vă vor face tot mai deștepti, mai silitori și mai cruțători. Ele vă vor feri de multe neajunsuri și vă vor arăta calea care duce la bine.

Rugăm și de astădată pe toți preoții și învățătorii noștri, precum și pe cealalți cărturari și binevoitori ai „Asociațiunii“ să nu lase nefolosit nici un prilej și prin înscrierea de membri ajutători se răspândească Biblioteca noastră populară în toate părțile poporului nostru.

Numărul membrilor ajutători înscriși pentru anul acesta trece ceva peste zece mii. Un număr, acesta destul de mic față de jertfele pe cari „Asociațiunea“ le aduce

pentru biblioteca populară; cu mult prea mic însă față de cele peste trei milioane de români, câți trăim în această țară. Se nădăduim însă, că glasul de chemare al „Asociației“ va fi auzit și urmat de aici înainte mai mult ca până acum.

Cele 10 cărțile de pe anul 1911, împreună cu calendarul se pot căpăta la „Biroul Asociațiunii“ — Sibiu (Nagyszeben), strada Șaguna nr. 6 cu prețul de 2 cor.

Administrația „Bibliotecii populare“ a Asociațiunii.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cosinzeana“ revista literară-ilustrată săptămânală nr. 30—33 1912, cu următorii cuprins: F. N.: Muzeul Eminescu, articol. L. Marian: Intunecul și lumina, schiță. I. U. Soricu: Redivivus, poezie. I. Dragoslav: Școala veche, amint. Radu Margean: Cu mâna ta ca de madonă, poezie. M. Maeterlinck—Vasile Stoica: Intrusa, piesă teatrală. Aurelia Pop: Cântec, poezie. S. Bornemisa: Internatul școalelor medii gr.-ort. române din Brașov, articol. S. Popescu: Fericire, schiță. A. Corbul: Vieța la Paris, cronică. V. Poiană: La o casă, poezie. Dr. M. Hârsu: Desinfecțiunea la lungoare, artic. med. E. Dinulescu: Toamnă, poezie. A. Fogazzaro—D. Tomescu: Misterul poetului, roman. R. Milesu: Fericirea, poezie. Flori de-azi. S. B.: Turnee artistice. A. C.: Un mare tragedian. R. M.: Percy Bysshe Shelley. R. B.: Neștiință. ** I. Grămadă: România Jună. ** E. Borcia: Versuri fușturate. Bibliografie. Scrisori dela redacție. Ilustrații. Ghicituri.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.
Redactor respons.: AUGUSTIN GRUIȚIA.

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericii gr.-cat. din Bociu (Bocs) comitatul Cluj, prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cautiunea de 3200 cor., adecă trei mii două sute coroane, la oficiul parohial gr.-cat. din Bocs p. u. Nagykalota, cel mult până la 10 August st. n. 1912 orele 10 din zi.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Prea-veneratul Consistor metropolitan, se pot studia zilnic la oficiul parohial numit, între orele 8—12 din zi, până în ziua licitării ce să va ținea în 11 August 1912 la 11 ore ante-meridiane.

Bociu, la 1 August 1912.

Petru Agrișian,
preot.

Gavril Tonca,
cantor prim.

(84 1—1)

Săpunul-cosmetic

desinfectant Szt. László

din Cluj (al lui Heinrich), ajuns acum la renume mondial, e o adevărată comoară la casă. Este un prezervativ sigur împotriva boalelor infecțioase. Afară de aceasta, pe lângă substanțele sale distinse, de a ridica fineța pielii, prin mireazma sa de tot aleasă a devenit un articol cosmetic de primul grad.

Se poate căpăta pretotîndine. Prețul unei bucăți e 70 fileri.

(69) 7-?

Cadou de sărbători!

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44/68 cm.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj*. — Prețul freat 220 cor.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la *Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj*. — Prețul tabloului cor. 150 fil.

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, sa-loane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 84-104 (Központi városháza mellett).

A v i z!

Avem onoare a aduce la cunoștința onoratului public românesc din Blaj și jur, că cu 1 August deschidem în Blaj (strada lungă nr. 38 casele Bugner) un **magazin de cereale și de lemne de foc**. Suntem în plăcuta situație să servim on. public cu lemne de foc de prima calitate, cumpărăm și vindem cereale de tot soiul — în cele mai bune condițiuni.

Asigurăm în acelaș timp on. public de un serviciu prompt, culant și efin.

(83) 2-3

Martin & Comaniciu.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Csnădiei 1-5. Edificiile proprii.
recomanda

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K.	5,275,798-28
Capitale asigurate pe viață achitate		5,146,556-36
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127,763,744-
	viață	10,931,322--
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2.520,492-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 78-?

A apărut

ANTOLOGIONUL sau MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeescilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.